

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

In Pyrrhum annotationes

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

Polybio, Βεγαχώνος scribitur, lib. 17.

Ibid. e. An urgente articulo] Xyl. vertit, Praefestinatione. & annotat, ὑπόσπουδης. Opera dedita, verum fuit ante, contra & sensum loci huius, & verba. nam σπουδῶ, etiam festinationem esse, vel pueris notum est, & sensit Amiorus. Pugna huius copiosa admodum & diserta descriptio extat in fragmentis Polybianis lib. 17. & si misere (vt omnia alia eius autoris) verba, aut peruersa potius. Subiungitur armaturæ & aciei Romanæ cum Macedonica comparatio & perspicua & iucunda. Neque debet quisquam eorum cum his collationem omittere.

373. a. Nec ferebant vel fortissimi grauem confertamq, & intentis horrentem hastis frontem] Ita Crus. qui etiam annotat Legendum puto, Ferebat sinistrum Romanorum cornu grauem, &c. At vero Xyl. vertit, Nam ab altiore loco totam phalangem Romanis inferebat: cuius hi densam testudinem selectissimorumque militum acrem impetum non sustinebant.

Ibid. c. Tum quod vniuersi potius] Xyl. vertit, Tum quod omne totum magis propter mutuum membrorum complexum quam propter singula valet. & annotat, καὶ ὅτι παντὸς ὅλου, Græca lectio non constat.

375. a. Corui enim forte superuolantes] Eius rei simile omnino exemplum in legis Gabinia promulgatione scripsit Diodorus libro 36. Meminit Valerius Maximus libro 4. cap. 8.

Ibid. c. Et rebus ad Thermodontem atque circa Cyprum Cimonia gestis] Xyl. vertit, Cimonia ad Eurymedontem fluium & insulam Cyprum. Annotatque Guar. vertit, Eurymedontis & Cyprica Cimonia opera. Oscitanter hoc, & ita vt lector quid sibi ille Eurymedon velit, & ducisne an loci nomen sit, intelligere non possit. Atqui interpretis munus ita non est ob eundem. Enimvero vno die & ad Cyprum nauali, & ad fluium Pamphylia Eurymedontem terrestri prælio Persas à Cimone Arheniensium duce victos fuisse, vt omittam Plutarchum, id in Cimonia vita docentem, testatur Thucydides lib. 1. extatque luculeta vtriusque victoria descriptio apud Diodorum Siculum lib. 11. Meminit flauii huius etiam Liuius perspicue lib. 33. Strabo lib. 14.

Ibid. d. Et exigua antiqua propinquitatis cū iis vincula] Xyl. vertit, Leuemetis generis communitatem. Et annotat, Id demonstrat lib. 1. Antiq. Romanæ Dionysius Halicarn.

Ibid. Tuillium in Thraciam] L. Stertinius, & in libris aliis L. Thermus legitur apud Liuium: haud scio rectene an secus.

Ibid. f. Xenocratem philosophum] Sensum huius loci videtur Guarinus non fuisse assequutus. certe non extulit. μετιμὴν fuisse pensionis genus quod inquilini (μέτιμοι) Athenis soluerent, ex Isæo docet Suidas. exactum fuisse à publicanis, hic locus ostendit. Xenocratem Athenis fuisse inquilinum, patet: fuit enim Chalcedonius. estque ea de re in Phocione infra scriptum.

376. d. Cui in manu quæ esset illum obserere, noluit] Xyl. vertit, Quumque eum possit capere Et annotat, ελεῖν ἀφ' ἑαυτῶν, nullo sensu conicio fuisse scriptum ελεῖν παρ' αὐτῶν. vt supra παρ' οὐκὸς παρ' ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτῶν, & alias frequenter.

377. a. Egregias remunerationes, magnoque viro & ciuium amante consequutus dignas, Xyl. vertit, Quum pro beneficiis praeclaram & magno ciuiumq, amanti viro conuenientem mercedem recepisset. Et annotat, κακοσμημένον mendosum est: si legas κακοσμημένον, bene erit.

Ibid. b. Ut memoria prodidit Itanus] οἱ ἀπὸ τῆς Ἰτανῶν. Ego Itanum scriptorem nominati vsquam vix credo: itaque locum habeo suspectum. Hyrcanum vertit Guarinus: quid sequutus sit, nescio. Mox auri conflati, χρυσίου συγκρατημένου, Guarinus (scite nimirum) Defecati auri. Aurum vero conflatum puto infectum intelligi, quod neque formam aliquam habeat neque signatum sit.

378. c. Quum apud hospitem suum cenaret] In Apophthegmatis additur, Chalcide id factum. & ibi περὶ τοῦ, hic περὶ τῶν legitur: quæ varietas etiam in aliis est libris: neque lubet hic infarcire quæ ea de re annotauit in quartum Iliadis librum Eustathius. Contiferos vocem finxi, ξυσοφοροῖς. De discrimine eorum vocabulorum non est hic locus commentandi.

379. a. Censuerunt omnes qui ciues se profitebantur] Xyl. vertit, Ciuium numero censuerunt quotquot liberis parentibus essent nati. & annotat, Miror hoc omissum à Liuiio: & quidem Leonis cognomen mihi suspectum est. Culeo cognomen Terentii est apud Liuium, extremo libro 30. vt suspicer non τὸ Λέοντος, sed Κουλέωνος scriptum fuisse. Mentio fit etiam in vita Pompeii cuiusdam Culeonis, qui ei, vt dimitteret Iuliam, suavit.

Ibid. illum principem senatus legit] Xyl. vertit, Principem senatus legit. Et annotat, περὶ γὰρ τῆς βουλῆς, non περὶ τῆς γερουσίας. Dicitio est obseruanda. nam hoc significari, vel ex Liuiio hanc censuram, quamuis ieiune, describente intelligitur lib. 38. Eodem modo loquutus est noster in Tib. Graccho, ἄπτιος Κλαύδιος περὶ γερουσίας & Ρωμαίων βουλῆς.

Ibid. e. Sponsione Lucium promouit] Xyl. vertit, Iuramentum detulit Annotatque, Guarino imposuit mendum, fecitque vt sensum peruerteret huius loci. nam ἐλεσθὲν scriptum est male, pro ἱρκισθὲν quæ ipsa vox in Catone Censorio habetur in eiusdem facti narratione: vt mirer non animaduersum librarii lapsum ab interprete.

382. b. Hic sexcentis confuctibus victor.] Hanc & sequentes periodos (in quibus summa comparationis fere inest) ita vertit Guarinus vt qui conferat cum Græca & nostram orationem, facile sit animaduersurus cur noua versione opus esse duxerimus.

Ibid. d. Siquidem in pratura Nabim exegit Messene.] Xyl. vertit, Primatus enim Nabidem Messena eiecit. In hunc locum sic annotans: στρατηγὸς μὲ γὰρ ὢν est in Græco, contra & historiae veritatem, quam in Philoæmene Plutarchus imple testatam fecit, (neque dixeris tantam virum ita cito sui oblitum fuisse) & loci huius naturam atque propositum. Ergo audacter recessi à codice Græco, quem particulae negatiuae omissione corruptum arbitror, itaque fuisse scriptum: στρατηγὸς μὲ γὰρ ὢν, Νάβις ἐξέβαλεν ἐκ Μεσσηνίας, &c.

IN PYRRHVM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Cruferii, interpretum,

EXPLICATIO.

Tharrytam Plutarchus quem vocat, is Pausania in Atticis est Tharypus: fuitque (vt ibidem traditur) à Pyrrho Achilles filio decimus quintus. Genus deduxit à filio Pyrrhi, & Andromaches Pteleo. (qui apud Iustinum libro 17. Piales dicitur, qui medio natu inter duos fratres fuit) Arybas Æacidæ pater, aliis Arybbas, Pausania è Diodoro Siculo Ἀρυμβας, Arymbas dicitur. Filius eius Alcetas post patris Æacidæ mortem rex ab Epirotis delectus quum crudeliter regnaret, ab iis vna cum liberis est occisus. Pausan. Phthia mater Pyrrhi, filia fuit Menonis Thessali, de quo Plutarchus in Phocione, bellum Lamiacum describens. Alexander Olympiadis frater, rex Molossorum, in Brutiis bellum getens periit. Liuius lib. 8. Strabo lib. 5. Iustinus, Orosius, alii.

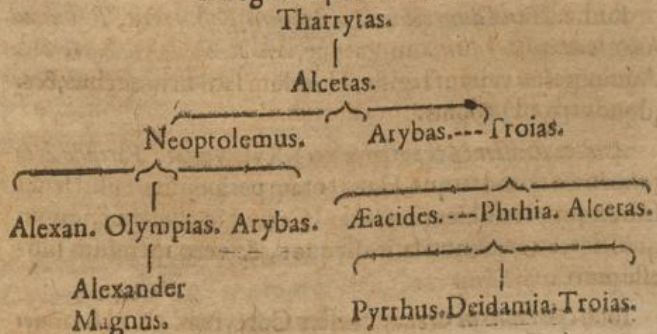
Pyrrhus multas habuit vxores: vt Antigonom Philippi & Berenices filiam, ex qua Ptolemaum genuit, de cuius interitu Plutarchus meminit. Ex Lanassa Alexandrum sustulit, Agathoclis Siculi filia: ex Bircenna, Helenum.

383. b. Templo apud Dodonam constructo] Xyl. vertit, Conditio apud Dodonam templo. annotatque, εἰς τιμὴν αὐτοῦ. Arctinus in

Pyrrhus rex Epiri bello maxime contra Romanos gesto nobilitatus est: quod anno ab V. C. cccclxxii. incepisse rationes annalium produnt. Aequalis fuit Antigoni, & eius filii Demetrii Poliorcetæ, regum Macedoniae. vide Gellium libro 17. cap. vltimo. Eius nos genealogiam ex optimis scriptoribus collectam in gratiam lectoris proponendam duximus.

PYRRHI GENEALOGIA

& regum Epiri successio.

ipso (quod aiunt) limine impedit: ad id templum profectos vertens. Meam versionem confirmarem autoritate, si dubia res videretur. Caterum *παρδικὸν ἐπιώνμιον*, forte erat ἐπιώνμιον nisi diminutio & voce *παρδικὸν* ludicrum intelligas cognomen videlicet à crinium colore per iocum inditum: uti & hodie solet fieri.

Ibid. e. *Ex Lanassa*] Xyl. vertit, *Ex Anassa*, annotatque, Iustinus ex Trogo lib. 17. sic eam vocat, hanc ipsam temperstringens: cum sequutus sum, quum Lanassa sit in Græco, tamen si Lanassa alia infra refertur.

Ib. *Bello Lamiaco*] Describit hoc Diodorus lib. 18. & quidem equitum ducem fuisse Menonem hunc scribit: quod & apud Plutarchum est in Phocione, in eadem historia.

387. b. *Considerunt se ad regem Glauciam*] Iustinus appellat *Glaucum*. Cr.

Ib. *Inimicum AEacidis*] Xyl. vertit, *AEacide inimicum*. & annotat, Quod Olympadem in bello contra Aridæum & Macedonas adiunxit AEacides. Pausan. Atticis.

Ib. c. *Prætulit Pyrrhus vultu truciore quam angustiore maiestatem regiam*] Xyl. vertit, *Fuit Pyrrhus vultu regio quidem, sed terribiliore quam venerabiliore*. & annotat, In maiestate vultus qualis in rege requiritur, & dignitas venerabilis & terribilis grauitas consideratur. hoc posterius priore plenius habuisse Pyrrhum, ait Plutarchus. Nam interpres in seite moderati principis meminit. De dentibus eius miror Plinium, quum simile de Prusia Bithynæ commemoret, non meminisse, quum duobus locis de pollice pedis referat lib. 7. cap. 2. & cap. 4. lib. 28.

Ibid. f. *Ad Ipsam*] Aretinus Hypsum scripsit, imperite. Est enim etiam apud Appianum in Syriaco Ἰψός, Ἰψός: & Phrygiæ vrbs indicatur. Loquuntur autem de nobilitate pugna in qua Antigonus Demetrii pater succubuit, (de qua & Plutarchus in Demetrio) & Iustinus sub exitum lib. 15. & Appianus eo quem dixi loco.

387. d. *Polyperchontem*] Πολυπερχόντῳ nobiles fuit inter amicos & duces qui Alexandrum Magnam sequuti sunt. Vulgo Latine fere Polypercon scribitur, etiam apud Curtium: quam recte non video. Polyperchontem quidem omnes Græci dicunt, nisi ubi librarii scripturam mutarunt: sicut etiam in Apophthegmatis Plutarchi, quum idem refertur, mendosum est Πολυπερχόντῳ.

388. a. *Fratres domum sortiri acutis ensibus*] Imprecatio est OEdipi in filios sibi ex matre natos: extat apud Euripidem initio fere Phœnissatum.

389. a. *Ac Nixeo accepto equo*] Aretinus equi epitheton omisit, ut & alia quædam hinc inde, quæ (opinor) non intelligens, quærendi maluit labore supersedere. Nixæa regio est Parthyenes, haud procul Caspiis montibus: ea equos præstantissimos maximosque aluit, quibus reges ipsi uterentur. Patet hoc ex Strabonis lib. 11. Plin. lib. 6. cap. 25. Explicauit etiam in suo Lexico Varinus, ex Eustathii in Bœotiam Homeri commentariis.

Ibid. b. *Ita Macedones partim concursu saclo signum petiere*] Xyl. vertit, *Ibi vero Macedones accurrere, & tessera petiere*. & annotat, *συνθήμα μετὰ τὸν πόλεμον ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως*. hoc quid sit, non plane intelligo. Equidem nihil minus quam pugnam cum milites Demetrii postulabant. Videturque esse mendum, ac legendum *συνθήμα*: aut certe *συνθήμα* hic idem significare ut sit sensus, Milites ad Demetrium ac currentes, poposcerunt ut cum Pyrrho pacem fœdusque iungeret.

390. a. *Quum ad Edessam haberet hic statua*] Aretinus eum ab Lyfimacho ibi superatum vertit: sed Græca aliter sonant. Et quidem citra prælium erat potitus Macedonia Pyrrhus: eodem autem modo, nimirum nulla commissa pugna amisisse Plutarchus docet.

Ibid. c. *Sicut Achilles impatiens erat otii*] lib. 1. Iliadis. quum iratus ob creptam Chryseidem bello & armis abstineret, otiosusque in tentorio suo desideret.

Ibid. *Præuitatem concionatorum*] Xyl. *Oratorum*: & annotat, *ὁμιλίαν*. Sic ii dicuntur qui in rebus versantur & orationibus suis populum mouent, qui quasi regnum in populo orando & suadendo dissuadendo obtinent. Et hoc esse *ὁμιλίαν* cum alias, tum ex Plut. Theseo patet. ubi de Mnestheo loquitur autor. Sed de hoc vocabulo satis apud Themistoclem.

391. b. *Omne id expugnare verba compta*] Xyl. vertit, *Orationem conficere omnia*. & annotat: Locus Euripidis est in Phœnissis. Cineas autem scribo, Græco sequens, ut Plutarchum, Strabonem (apud quem ipsum etiam Κινέας in fine septimi nominatur) & Suidam. Vulgo enim fere per y scribunt hodie.

Ibid. d. *Pene cepit Agathocles*] Apud Iustinum hæc historia est lib. 22. & apud Diodorum disertius descripta, lib. 20.

Ibid. e. *Compotabimus quotidie*] Xyl. vertit, *Quotidiano potu inuicem exhilarabimur*. & annotat, *κωδωνά* festiuitatem Aretinus vertit, non admodum festiue. quid esset *κωδωνά*, vel ex Lycurgo Plutarchi intellexisset, & dicto Dionysii tyranni in Philippum, apud eundem in Timoleonte.

Ibid. f. *Quas hippagogas vocant*] Alii hippagines vocant, Liuius lib. 44. hippagogas Græco vocabulo, eas naues quas transfretandis equis præcipue seruiunt.

292. b. *Quamdiu ex alto volueretur fluitus*] Xyl. vertit, *Dum adhuc ab alto irruerunt fluitus*. & annotat, *μαζίου* est in Græco, idque sequutus est interpres: sed *μαζίου* esse legendum, ex sequentibus non est obscurum.

Ibid. e. *Postquam Albinum Romanum consulens*] Xyl. vertit, *Postquam Læuinus, &c.* In Græco est mendum ubique, *Ἀλβίνος* pro *Λακίνο*: oscitantia librarii, cui multas id genus corrupelas debemus. Cruf. quoque annotat, constare, hunc fuisse Læuinum, non Albinum.

Ibid. f. *Et vltra Sirim amnem castra ponere*] Lyrim apud Florum legitur, in huius belli descriptione, l. 1. ca. 118. vitio librarii. Sirim autem Plinius etiam fluuium apud Heracleam agnoscit, l. 3. c. 11. esseque eum fluuium nauigabilem, Strabo addit lib. 6. Diodorus Siculus libro 12. eiusdem fluuii meminit, de condita à Tarentinis Heraclea referens.

393. d. *Fuit hic natiōe Frentanus*] Ferentanæ turmæ præfectus dicitur Floro. & quidem haud scio, eodem ne dixerint Frentanos & Ferentanos. Paulo post ubi est Dexous, Aretinus *Δεξίος* legit, Dextrum vertit.

394. e. *Qui senectutis & cæcitatē causā fatiscens*] Iste Appius Claudius luminibus captus traditur, propter dimotam statu suo Hercules colendi & Potitionum institutionem: Liuius libro 9. Simulatam ab eo cæcitatē vitandæ curiæ causa, Diodorus lib. 20. scribit, Orationis eius qua pacem cum Pyrrho dissuasit, Cicero etiam De senectute meminit, & alii.

397. c. *Ptolemæum Cerannum*] Is occiso Seleuco Magno, Antiochapatre, qui Lyfimacho victo Macedoniam occuparat, regno Macedonia potitus est. Filius fuit Ptolemæi Soteris & Eurydices Antipatro nata. Inde cum Gallis pugna congressi ausus, ab iis est cum exercitu cæsus. Appian. ad finem Syriaci: Pausan. Atticis. de bello Gallico hoc, vide omnino Iustinum lib. 24.

398. a. *Mamertini*] Hi qui fuerint, utque Messana potiti, leges apud Polybium, post præfationem statim libri primi. Mamers lingua Oscorum fuit Mars. Inde nomen iis factum qui oraculi iussu ex Samnio patria sua expulsi, quum circa Taurominium Siciliae consedissent, Messanensibus auxilio profecti, vna cum eis urbem occuparunt: & à Marte, qui forte ex reliquis diis obtigerat eis, Mamertinorum nomen sibi fecerunt. Sex. Pompeius Festus lib. 11. ex Alphii lib. 1. De bello Carthag.

Ibid. d. *Thononem & Sofstratum*] Suidas nescio quo autore *Θόνωνα φρούραρχον*, & *Σοστράτην κραιπνῶτα τῆς πόλεως* appellat, Thononem præsidii vel excubiarum præfectum, & Sofstratum vrbs principem.

400. b. *In faucibus qua stena Græcis dicuntur*] Omisit hoc Aretinus. videtur fauces quæ sunt ad Antigoneam in Epitri ingressu, dicere: quæ Stena Græcis vocabantur. Vide Liuium sub initium lib. 32. Porro hanc eandem historiam eleganter persequitur in Atticis, haud longe ab initio, Pausanias: atque ibidem de morte Pyrrhi refert.

Ibid. d. *Minerva Ionidis*] Meminerunt huius cum alii, tum Apollonius δ' Ἰωνῶν. & Scholiastes ibi docet, ab Itonia seu Ione Thessalia vrbe dictam, cultam etiam Coroneæ in Bœotia fuisse Mineruam *Ἰωνίαν*. Itoniam vocat Polybius lib. 4. quo item ex loco apparet, in Bœotia eius templum fuisse: quod idem est in Agefilao Plutarchi eius fanum haud procul Coronea abfuisse. De Ægis dixi apud Stephanum.

Ibid. e. *Haud dum rebus eius stabilitis*] Xyl. vertit, *Rebus ad hunc modum stabilitis*, annotatque, *ὄπισθεν δὲ τῶν πραγμάτων*, &c. Aretinus *ὄπισθεν* videtur legisse, Nondum satis firmis rebus, &c. idque vero est propius.

401. c. *Existet & te potior alius*] Xyl. vertit, *Fortasse à te tuterimus*. annotatque, Hanc totam periodum omisit: haud scio an propter obscuritatem. Certe hic diuinaui, quum quid sit *πεν καρπῶν* non satis assequor, & vero mendum subesse puto.

Ibid. *Gortyniis in Creta*] Noster Corcyraeis. quod si *κουρήσι*

fuisse, scio potuisse ad Corcyraos aliqua ratione torqueri, quod alias ostendam. Sed tamen neque Κορκυραίοις legitur, & ἐν Κρήτη perspicue est additum, ut negligentiam mirer.

Ibid. e. *Longa octo iugera*] Sesquistadium Aretinus vertit: quod locum habere potuit si novem iugera scripsisset Plutarchus: Iugerum enim hic non quale in agricultura, sed Geometricum intelligo, quod est sextans stadii. Vide quæ in Paulum ea de re annotavimus. Paulo post raritatem materiae, χαυνίοντα, recentiam operis vertit.

402. d. *Meras eas esse praestigias*] Xyl. vertit, *Nugas has esse.* & annotat, Πυλαίων ὄχλαγωγία. Quid sit Πυλαίων, fateor mihi non satis constare. Apud portas otiosos homines convenire nugandi & garrandi causa consuevisse, notum, & adhuc usitatum est. Inde Πυλαίων ὄχλαγωγία a bitior dici inanes & vulgares fabulas, tant arlin, quibus rudes & inepti homines otioque abutentes delectentur atque teneantur.

Ibid. *Optimum id augurium*] Versus est quo Hector Polydamantem auguria occinentem reficit apud Homerum Iliad. 12. Eodem vsus est simili etiam ratione Epaminondas, prælium Leucticum, dissiadentibus ob auguria nonnullis, initurus. Diodorus Siculus lib. 15. Pyrrhus suum nomen pro patriæ nomine posuit.

403. b. *Illique, dimissis quos in arma præter ætatem coegerat necessitas, ad pugnam se accinxerunt*] Xyl. vertit, *Et qui præter ætatem necessitate urgente arma sumpserant, dimissi, eorumque in locum alii suffecti sunt.* annotatque αὐτῶν ὅτι τῆς μαχίω. Πρὸ αὐτῶν nisi ἀνοίξω legas, non const. b t locus αὐτῶν legendum, ut ad eos qui recens venerant, referatur.

Ibid. c. *Iocinore sine capite inuento*] ἀλόων. Contrarium Plutarcho dixit Aretinus, Sacris rite peractis, quum notissimum sit, esse ἀσπινκὸν μέλον, λόβοις autem iocinoris quasi auriculas aut appendices prominentes.

Ibid. d. *Aptera ortus*] Et hoc omisit. Aptera scem. gen. vrbis est Cretæ, apud Strabonem lib. 10. Stephanumque Apud Plinium l. 4. c. 12. Apterona legitur.

404. a. *Naupliam*] Antiquum Argolicæ regionis versus Laconicam oppidum, Vide Pausan. ad finem secundi.

Ibid. b. *Circumlambentia suum proprium sanguinem*] Xyl. vertit, *Lambere cruorem suum.* ἀελλοχολοῦμαι τὸν ἑαυτῶν φόνον, Aretinus omisit. φόνος, præter eadem, etiam cruorem in cæde effusum, & aliquando locum cædis significat Græci Grammatici. Hic cruorem, ut apud Homerum, Ἄκρον ἐρευζόμενος φόνον ἀίματι. Et apud Sophoclem Trachiniis de veneno suo Deianira: Νέσσου φόνοντος ὅτι φόνων ἀειλόμω. Ceterum ubi est, Λυκίου παρὰ φησι Ἀπολλωνίος legi ego, Λυκίου Ἀπολλωνίος. Causa ex morum sequentibus patet, Nisi quis contendat, Antistitæ nomen Apollonidis fuisse: & per Lycium, nomen Apollinis innui: quod non puto esse necessarium.

Ibid. d. *Cylarabin*] Gymnasium est, minus trecentos ab urbe Argis passus. Livius lib. 34. Meminit & Pausan. in Argolicis, ut & Apollinis Lycii, & fabulæ istius, reliquorumque hic nominatorum locorum.

405. c. *Impulsuque suo socios & hostes una confudit*] Xyl. vertit, *Hostes pariter & amicos proriebat.* annotatque, In Græco locus est mancus, sed sententia non valde impedita.

IN MARIUM ANNOTATIONES
Guil. Xylandri & Herm. Cruferii,
interpretum.

Marii & Syllæ bellum civile, ita ut vix vlla alia historia, nobile est: tempusque & æquales Marii facile noti. Mortuus est Marius septimum consul, anno vrbis conditæ dccxviii. Quæ autem initio de nominibus disputantur, neque obscura sunt, & si quis plura vult, doctissimum Sigonii de nominibus Romanorum librum inspiciat. Sane C. Marius Nepotem quidam annales scribunt, contra quam Plut. asserit. Ego tamen Plutarcho facilius quam vel Cassiodoro, vel aliis eum sequutis, assentior: præsertim quia neque antiqua monumenta, neque vllus, quod sciam, vetustus & bonæ fidei scriptor Mario Nepotis cognomentum adscripserit. Metellum à moribus Nopotem, nimirum, à prodigalitate, cognominatum. Valerius lib. 9. cap. penultimo, affirmat.

406. c. *Qui Hispaniam tenuit*] Xyl. *Hispaniam obtinuit.* annotatque, In foribus, quod aiunt, labitur Guarinus, quum χαυνίοντα, ita efferat, *Qui Iberos in suis diuisionemque populi Romani redegit.* Imo autem sibi occupavit eam prouinciam, & contra Syllam tenuit. de quo in ipsius vita cognosces. Mox pro Πρωμαίω, dandi casus placet Πρωμαίω.

407. b. *Cirraetone*] Hoc mihi nomen nescio quomodo susceptum est. Sane Marius fuisse Arpinatem, Ciceronis gentilem, vel ex initio librorum huius De legibus euident est. Plinius lib. 3. cap. 5. in describenda prima Italiae regione, Cernetum oppidum, & Cernetanos, qui idem Mariani cognominarentur, refert: ut suspicari subeat ne, quod ille Cernerum dicit, Plutarchus (si modo non subrepsit menda, ut solet fere in propriis nominibus) Cirraetonem efferat. Sed nihil certifico.

408. b. *Nihil dimisit tamen animos.*] Xyl. vertit, *Nihil plane de animi sui elatione remisit.* & annotat, οὐδὲ μικρὸν ὑψηλάπ, &c. Guarinus contrarium sensum perscripsit, loco satis aperto. nam οὐδὲ negatio est, qua etiam τὸ μικρὸν amputatur. Si scriberetur οὐ μικρὸν, stare posset Guatini interpretatio: sed ipsa rei veritas tamen ostenderet mendum esse & legendum esse οὐδὲ.

Ibid. c. *Ait patronis ex lege non esse testimonii in clientem ditionem*] Xyl. vertit, *Patronum dicendi contra clientem testimonii necessitate antiquitus recepta Romanorum lege, liberari respondit* & annotat Guarinus hæc ita vertit ut qui patronus apud Romanos diceretur, ne intellexisse quidem videatur. Deinde quod habet: *Recipientibus autem iudicibus testimonium,* fallum est. Accepisse enim eos excusationem Herennii, ne is diceret testimonium, Plutarchi verba & sensus loci ostendunt. De iure autem patronorum & clientium quia supra Plutar-

chus in Romulo perspicue docuit, non est quod de hoc loco male vtrique olim tractato, plura dicere oporteat.

409. c. *Atque eo bello præfectus fabrum in exercitu erat*] Xyl. vertit, *Et sub eorum dux sociorum militabat.* annotatque hæc in hunc locum: Græca, καὶ ὅτι τὸ ὄντι τῶν Τευτόνων ἔχον ἀρχὴν, οὐνεστράτευε. Guarinus, *Aduersus Teutones una militavit, principatum & curam architectorum gerens.* Quid autem est hic de architectis quæso, & vero nisi Teutones versu nominasset, pro Τευτόνων eum legisse πεκτόνων verisimile fuisset. Equidem rem iam contra Teutonas gestam fuisse, Q. Metello Numidico magistratum gerente, ne verisimile quidem puto. Et militabat, οὐνεστράτευε est in Græco: ut videas non præteritam, sed præsentem militiam innui. Ergo mendum est in voce Τευτόνων, cui facilius mederemur fortassis si vita huius Metelli, quam scripsisset Plutarchum scimus, extaret: nunc quia de illa militia nihil nobis constat, rem in medio relinquimus. Suspicio sane esse sensum, cum ob paternum hospitium, tum quod sociorum copias duceret, Metello charum fuisse. T. Turpilius Silanus Salustius in Jugurthino bello nominat: idemque Vaccæ (quæ hic Βάρζα dicitur) præsidium ex Italicis, hoc est sociorum P. R. militibus constituisse, haud obscure tradit. Ego in hoc & similibus locis circumspicius quam ab i factitarint, versandum sciebam: ideo volui dicere quæ putarem. Amiotus plane πεκτόνων legit, & præfectum fabrorum vertit. quæ coniectura mihi non improbat: nisi quod Silustius videtur hoc indicaturus fuisse. Quamquam nihil obstat, quin alios autores sequutus sit Plutarchus. Paulo post, ποιούμενος ἴδιον τὸ ἔργον, occasionem rei gerende nactum Guarinus vertit, & ἴνκλω, quæ Latinis Vtica dicitur, Itycam: annotandique ad marginem dedit occasionem cuidam, apud Silustium Vticam legi: quasi non idem sit apud Plutarchum. Et mox, αἰαροειδῆς λαμπρότης, oratione splendida habita. Quid est, si hoc non est, præuaricari officium interpretis? Multa id genus alia sciens omitto.

411. a. *Et consopuit ab occidente ingruens Italia periculum*] Nam Cimbri ad Rhodanum in Gallia Cn. Mallio & Q. Cæpione proconsule cum exercitibus delatis, in Hispaniam recesserant: inde in Galliam reuersi, Teutonibus se coniunxerant, ut ex Liviiana Epitoma 67. patet. Hoc monui nequem ostenderet hic locus, quum à septentrione bellum eos Italia intulisse populos cogitaret.

Ibid. e. *Polus Septentrionalis*] Pleraque hic male Guarinus vertit, & obscure. Ratio rei iis qui elementa Astronomica gustarunt, non est obscura. Meminit etiam Herodotus